

Mødet den 2. Marts 1905.

Fraværende var: Formanden, Filtenborg, Harald Jensen, Johan Pedersen og Sabroe.

I Formandens Fraværelse ledede Bankdirektør Nørgaard Mødet i Henhold til Aarhus Stiftamts Konstitution af 21. f. M.

Til Efterretning forelaa følgende Sager:

1. (J. Nr. 516—1903). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder angaaende Approbation paa det indsendte Udkast til en ny **Havne- og Brotakst** for Tiden fra 1905 til 1910.
2. (J. Nr. 46—1904). Samme Ministeriums Approbation paa Planerne til en **Udvidelse af Havnen** med Landvinding mod Syd.
3. (J. Nr. 6⁴—1903). Skrivelse fra Indenrigsministeriet, hvorefter der fremtidig udelukkende — i fornødent Fald ved Paaligning in natura — vil være at anvise **Kvarterer med Enmandssenge** til det under Øvelserne indkaldte Mandskab mod en nærmere fastsat Godtgørelse til vedkommende **Kvarterværter**.
4. (J. Nr. 306—1904). Skrivelse fra Købstadforeningen angaaende Byraadets Henvendelse til Regering og Rigsdag om **Købstædernes Repræsentation i**

Rigsdagen, hvilken Sag i en nær Fremtid vil blive forelagt Foreningens Repræsentantskab.

5. Regnskabet for **Købstaðforeningen**, hvorefter Kommunens Tiskud til denne anvises med 518 Kr.
6. (J. Nr. 117—1904). Meddelelse fra Overligningskommissionen om foretagne Nedsættelser i Til lægsligningen.
7. (J. Nr. 340—1904). Der forelaa Indstilling fra Kæmneren om, at **uerholdelige Brændevinsafgifter, Bygningsgebyrer, Gasafgifter, Vandafgifter og Fiskebodslejeafgifter** maa føres til Afgang i Regnskabet.

Jacob Jensen skulde henstille, at man tog under Overvejelse saa vidt muligt at lade de paa gældende Afgifter opkræve forud eller forlange, at der stilledes Kaution for dem. Nu gik det f. Eks. ofte saaledes, at Beværtere begyndte en Forretning og drev den i længere Tid uden at betale nogen Brændevinsafgift, idet det, naar denne skulde indkræves, viste sig, at de intet ejede.

Den foreliggende Indstilling tiltraadtes.

8. (J. Nr. 347—1904). Fra Inspektionen for vedkommende Kirke forelaa Andragende om Kommunens Garanti for et **Laan til Frue Kirke** paa 14,000 Kr. til Anskaffelse af et Orgel.

Mikael Johansen vilde anbefale, at man imødekom Kirkeinspektionen, der var enig om, at det var økonomisk rigtigt at anskaffe et nyt Orgel i Stedet for det gamle, der var daarligt og kun med stor Bekostning kunde restaureres.

Jacob Jensen fandt, at der i de senere Tider var rejst temmelig store Krav fra Kirkernes Side; man havde saaledes bl. a skænket Jord til Johannes Kirken og ladet Belysningsforholdene i Kirkerne ordne, ligesom det fornylig var vedtaget at lade opføre to Tilbygninger til Sct. Pauls Kirke,

Det var jo ikke saa lille et Beløb, det nu drejede sig om at paalægge Skatteyderne at udrede, og man savnede ganske Oplysning om, hvorledes Laanet var tænkt afviklet, noget man i hvert Tilfælde først burde være paa det rene med. Han vilde foreslaa, at man udsatte Anskaffelsen af det ommeldte Orgel i nogle Aar.

Nørgaard kunde oplyse, at Laanet var tænkt optaget saaledes, at det forrentedes med $4\frac{1}{2}$ % p. A., og der svaredes en halvaarlig Ydelse af 500 Kr. Det blev jo Sognets Beboere, der kom til at afholde den omhandlede Udgift, og naar der indenfor vedkommende Kirkeinspektion var Enighed om det ønskelige i at optage et Laan, plejede Byraadet jo ikke at nægte sit Samtykke hertil.

Andragendet bevilgedes.

9. (J. Nr. 339—1904). Fra nogle Beboere paa Kystvejen var indkommet Andragende om Opførelse af en **Musiktribune paa Havnepladsen** for Militærmusiken.

Marthin Hansen kunde nok indse, at det vilde være en Behagelighed for vedkommende Musikere at have en Tribune at staa paa, men om de Spaserende egentlig vilde faa mere Fornøjelse af Musikken, fordi man fik en Tribune, ansaa han for tvivlsomt. Det forekom ham, at man foreløbig burde lægge Sagen til Side; det drejede sig iøvrigt ikke blot om Udgiften til en saadan Tribunes Opførelse, men den skulde ogsaa vedligeholdes, og den vilde paa Grund af sin Beliggenhed blive Genstand for megen Overlast.

Schourup foreslog at sende Sagen til Havneudvalget, da Tribunen jo skulde opføres paa Havnepladsen, og Sagen saaledes maatte siges at vedrøre dette Udvalg.

Thomsen var enig med den foregaaende Taler. Af Hensyn til Andragerne alene var der dog næppe nogen Grund til at imødekomme Andragendet.

Mikael Johansen vilde støtte Andragendet. Det var paa Foranledning af Byraadet, at de militære Myndigheder havde ladet de militære Musikkorps musicere paa Havnepladsen, og derfor havde man ogsaa en vis Forpligtelse til at gøre sit til, at Forholdene dernede blev saa tiltalende som muligt baade for Musikerne og Tilhørerne, hvilke sidste vilde faa betydelig mere Fornøjelse af Musikken, naar Musikerne kom til at staa paa en Tribune noget hævet over Tilhørerne.

Jul. Andersen kunde i Betragtning af, at det i sin Tid var Byraadet, der ønskede, at der skulde musiceres paa Havnepladsen, og at Beløbet, der vilde medgaa til Opførelse af en Tribune, var overkommeligt, gaa med til at imødekomme Andragendet.

Lottrup var af samme Mening som de Talere, der havde anbefalet Andragendet, hvis Fremkomst i Virkeligheden stammede fra Musikerne selv, idet disse nærede den Overbevisning, at Musikken bedre vilde gøre sig gældende fra en Tribune.

Laursen ansaa det for rettest at lade Havneudvalget udtale sig om Sagen, der jo iøvrigt ikke hastede saa stærkt.

Sagen gik til Havneudvalget til Erklæring.

10. (J. Nr. 341—1904). Der forelaa Andragende fra Portør S. B. Andersens Hustru om Tilladelse til at oprette et **Fæstekontor** for kvindelige Tyender paa Frederiksbjerg.

Nørgaard bemærkede, at der tidligere gentagne Gange havde været rettet Opfordringer til Byraadet om at oprette flere Fæstekontorer,

men at man hidtil stadig havde afslaaet disse, idet det, efterat Forholdene var undersøgt, havde vist sig, at de alt eksisterende Kontorers Virksomhed havde været aftagende, da Landboerne ikke benyttede Kontorerne saa meget som tidligere, og man mente at have en vis Forpligtelse til ikke at gøre Forholdene ringere for Indehaverne af de oprettede Kontorer. Det første Spørgsmaal, der maatte afgøres, naar der skulde tages Stilling til det foreliggende Andragende, var da dette, om der overhovedet kunde siges at være Trang til flere Fæstekontorer; men selv om man efter en foretagen Undersøgelse kom til det Resultat, at dette var Tilfældet, kunde man næppe uden videre overdrage Ledelsen af et saadant til Andragerinden, men maatte sikkert opslaa denne Bestilling saaledes, at de, der ønskede den, kunde søge den. Endelig blev saa tilbage Spørgsmaalet om, hvorvidt det var heldigt at lægge et saadant Kontor ude paa Frederiksbjerg; skete dette, kunde andre Kvarterer af Byen med ligesaa megen Ret forlange et Fæstekontor, og det var næppe hensigtsmæssigt, hvad Fæstevirksomheden angik eller i det hele taget at dele Byen i flere Dele.

Laursen vilde finde det rettest, at man lod Forholdene ved de allerede bestaaende Fæstekontorer undersøge. Naar der havde været Nedgang i Arbejdet for disse, skyldtes dette sikkert, at deres Virksomhedsomraade var blevet indskrænket til kun at omfatte selve Byen.

Samuelson havde intet mod, at man lod foretage en Undersøgelse af de paagældende Forhold, men han vilde dog ikke undlade allerede nu at udtale, at han for sit Vedkommende vilde anse det for meget gavnligt at faa et Fæstekontor netop ude paa Frederiksbjerg, hvor der boede mange

Folk, der havde Brug for Tyende. Han skulde anbefale, at man i det hele stillede sig velvillig overfor Sagen.

Der nedsattes et Udvalg bestaaende af Formanden, Laursen og Samuelsen til nærmere at undersøge Sagen.

11. (J. Nr. 346—1904). Der forelaa Indstilling fra Fattigudvalget betræffende en Meddelelse fra Aarhus By og Amts Jordemoderforening om, at Jordemødrene fremtidig ikke vilde betjene Patienter, hvorfor det Offentlige betaler, for en mindre Betaling end 8 Kr.

Nørgaard erindrede om, at der tidligere — sidst i November 1902 — var sket lignende Henvendelser fra Jordemødrene til Byraadet. Sagen var — som man ogsaa tidligere havde svaret dem — af ringe Interesse for Kommunen, idet Fattigudvalget altid henviste de under dette hørende fødende til de ansatte Distriktsjordemødre. Det kunde naturligvis en enkelt Gang hænde, at en anden Jordemoder kom til at fungere i et saadant Tilfælde, og saa ydedes der selvfølgelig den takstmæssige Betaling. Man havde tidligere tilbudt at forhøje Taksten fra 4 Kr. til 6 Kr. under Forudsætning af, at de vilde besøge de paagældende mindst i 4 Dage, men det havde de ikke villet gaa ind paa. Han skulde foreslaa, at man svarede Andragerne i Overensstemmelse med Fattigudvalgets Erklæring og i Overensstemmelse med, hvad man tidligere havde svaret.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

12. (J, Nr. 343—1904). Det fra Lejerne af **Fiskeboerne paa Aagade** modtagne Andragende om, at disse foreløbig maa blive staaende, gik til Erklæring af Brolægningsudvalget, der behandler Sagen om Ordningen af Torvehandlen.

13. (J. Nr. 345—1904). I Anledning af en Skrivelse fra Aaby Sogneraad om **Udbedring af Gangstien langs Silkeborgvejen** forelaa fra Brolægningsudvalget følgende Erklæring:

»Udvalget har besigtiget den omtalte Gangsti fra Viborg Vejen ad Silkeborg Landevej til Byens Grænse og fundet, at den efter den stedfundne Udbedring befinder sig i god og farbar Stand, hvorfor Udvalget ikke finder Anledning til at foreslaa Byraadet yderligere Forbedringer for nærværende Tid«.

Lottrup fremhævede, at Kommunen i sin Tid af Hensyn til Aaby Kommune havde anlagt den ommeldte Gangsti, der strakte sig lige til denne Kommunes Grænse; det forekom ham, at det havde været rimeligere, at Aaby Kommune havde været taknemlig for denne Gangsti, i Stedet for at klage over den.

Marthin Hansen kunde tænke sig den Udvej, at man tilbød Aaby Kommune at udbedre den omhandlede Gangsti under Forudsætning af, at denne Kommune anlagde en Fortsættelse af Stien over sin Grund.

Laursen kunde ønske at vide, om Aaby Kommune havde klaget til Amtet over den Del af Stien langs Silkeborgvejen, der laa paa dens egen Grund, da den var i langt daarligere Forfatning end Stien paa Aarhus Kommunes Grund.

Udvalgets Erklæring tiltraadtes. Det vedtoges at henstille til Sogneraadet at søge foranlediget, at Stiens Fortsættelse i Aaby Kommune sættes i lige saagod Stand som Stien i Aarhus Kommune.

14. (J. Nr. 329—1904). Der forelaa Andragende fra vedkommende Entreprenør om Istandsættelse af **Markvejen fra Randers Landevej til nordre Renovationsplads.**

Lottrup paapegede, at hvis den ommeldte Vej, der ganske vist sorterede under Markudvalget, skulde gøres i Stand, maatte den overgaa til Bro-lægningsudvalget, da det førstnævnte Udvalg ingen Midler havde at anvende til Vejens Forbedring.

Vestesen skønnede ikke rettere end, at Entreprenøren maatte have en brugelig Vej til den Losseplads, man havde anvist ham. Noget andet var det jo, om Vejen dog ikke var i en saadan Stand, at den kunde bruges Sommeren over, saaledes at man foreløbig kunde udsætte Sagen; dette burde først undersøges.

Sagen gik til Bro-lægningsudvalget til nærmere Undersøgelse.

15. (J. Nr. 332—1904). Fra forskellige Forbrugere af **Maskingas** var indkommet Andragende om Nedsættelse af Gasprisen.

Fra I Gasværksbestyreren og II Udvalget for Gas- og Elektricitetsværket var indhentet følgende Erklæringer:

- I. »I medfølgende Liste over Maskingas Forbrugere ses, hvor stort Aarsforbruget har været i 1904 for hver enkelt Forbruger.

Det Merforbrug efter Vandgassens Indførelse, der omtales i Andragendet, er sikkert væsentlig fremkommet ved en længere Driftstid for Motorerne ved Forretningernes Fremgang, thi den ringe Tilsætning af Vandgas kan ikke medføre føleligt Merforbrug.

I en statistisk Sammenstilling af Driftsresultaterne fra 239 Gasværker i Udlandet, hvoriblandt ogsaa Københavns er medtaget, er der kun 49, der have en lavere Maskingaspris end Aarhus, og af disse 49 Steder er Hovedparten i Westfalen,

hvor Gasprisen i det hele taget er lav, begrundet paa de lavere Kulpriser.

Endvidere maa bemærkes, at ved de Værker, der benytte Vandgas, der er Motorprisen ikke lavere end her i Aarhus, hvorfor jeg i det hele ikke kan se nogen Grund til at indrømme Rabat, og naar det omtales, at Konkurrencen bliver større ved Indførelsen af Sugegasmotorer og Dieselmotorer, da kan der slet ikke drages Sammenligninger, fordi de ikke egne sig til Brug i den mindre Industri«.

- II. »Foruden de af Bestyrer Gunst fremsendte Oplysninger, vedlægges en Oversigt over indenlandske Gasværker. Af denne fremgaar det, at et Værk har lavere Pris for Maskingas end Aarhus, 12 samme Pris, men 36 højere Priser. Udvalget kan derfor ikke anbefale nogen Nedsættelse af Prisen«.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes.

- 16 a. (J. Nr. 344—1904). Fra Arbejderne paa Gas- og Elektricitetsværket var modtaget Andragende om almindelig Indførelse af **9 Timers Arbejdsdag** samt **Forhøjelse af Lønnen** i Lighed med, hvad de private Arbejdsgivere var gaaet ind paa.

Fra I Gasværksbestyreren og II Udvalget for Gas- og Elektricitetsværket var indhentet nedenævnte Erklæringer:

- I. »I Henhold til Byraadets Skrivelse af 20de Februar 1904, der udtaler, at det overlades til de enkelte Udvalg at indrømme de af samme beskæftigede Arbejdere en saadan Lettelse, at der i Vintertiden gives en Udsættelse af Arbejdstidens Begyndelse til Kl. 7 Morgen -- forudsat, at dette kan gennemføres uden væsentlig Udgift eller anden Ulempe for Kommunen, indvilligede Udvalget i at indføre

denne Lettelse, da det ansaa denne ene Times senere Begyndelse af Arbejdstiden i de fire Vintermaaneder 1. Novbr.—1. Marts for ikke at være til Ulempe, eller vilde paaføre Tab for Kommunen.

Efter denne Indrømmelse kan der ikke gives flere, og det maa samtidig bemærkes, at Gas- og Elektricitetsværkets Arbejdere arbejde under bedre Forhold end de fleste private Arbejdsgiveres, hvorfor der ikke kan gøres Sammenligninger.

Jeg tillader mig derfor at tilraade, at det frembragte Andragende nægtes.

- II. »Vedlagte Andragende fra Arbejdsmændenes Fagforening har været til Behandling i Udvalget. Flertallet Lottrup og Schourup slutter sig til Bestyrer Gunsts Erklæring, og finder ingen Anledning til Forkortelse af Arbejdstiden i Sommermaanederne, hvorimod Samuelson er tilbøjelig til at imødekomme Andragendet.

16 b. (J. Nr. 338—1904). Fra Kedel- og Maskinpasserne paa Elektricitetsværket var indkommet Andragende om almindelig Indførelse af **9 Timers Arbejdsdag**.

Fra I Bestyreren af Elektricitetsværket og II Udvalget for Gas- og Elektricitetsværket var indhøjet følgende Erklæringer:

- I. »Den forkortede Arbejdstid i Vintermaanederne var en væsentlig Følge af, at Gasværkets Arbejdere fik denne Indrømmelse.

Der er derfor ikke af de anførte Grunde Aarsag til at vedblive hermed for den øvrige Tid af Aaret, da Arbejdet paa Elektricitetsværket formindskes for hver Dag, saalænge Dagslyset tager til og atter forøges, efter som Dagslyset tager af.

Naar der saa hertil kommer, at Personalet ikke formindskes, men at Arbejdet, der er forbundet

med selve Driften, fordeles paa flere, vil det kunne indses, at Andragendet er aldeles ubegrundet«.

- II. »Under Henvisning til Ovenstaaende kan Udvalgets Flertal Lottrup og Schourup ikke anbefale Andragendet, hvorimod Samuelsen stiller sig velvillig dertil«.

Schourup skulde foreslaa, at man behandlede de to Andragender om almindelig Indførelse af en 9 Timers Arbejdsdag under eet. Det var jo en Gentagelse af mange andre lignende Andragender, der i Tidens Løb var fremkomne. Sidst havde Spørgsmaalet om Gennemførelse af en forkortet Arbejdstid været rejst forrige Aar, og det blev da, efter at Sagen havde været forhandlet i de vedkommende Udvalg, af Byraadet henstillet til disse at afkorte en Time i Arbejdstiden i Vintermaanederne ved først at lade Arbejdet begynde Kl. 7 om Morgenen i Stedet for Kl. 6, forsaavidt dette kunde ske uden Tab for Kommunen. I de fire Vintermaaneder havde Udvalget ment at kunne gaa med til en saadan Afkortning af Arbejdstiden, men af de samme Grunde som anført saa ofte tidligere, naar Sagen havde været diskuteret, kunde han saavel som Udvalgets Flertal ikke strække sig videre og maatte fraraade, at man imødekom de foreliggende Andragender. Gasværkets Arbejdere var i Virkeligheden udmærket godt stillede; de havde efterhaanden faaet en saadan Forhøjelse af deres Løn og opnaaet saadanne Forbedringer af de sanitære Forhold, hvorunder de arbejdede, at der ikke nu var Grund til yderligere at gøre dem Indrømmelser.

Samuelsen vilde ikke modsætte sig, at man behandlede begge Andragender under et, men han skulde bede om, at man ved Afstemningen delte dem i 2 Punkter, idet de dels omfattede et Løn-

spørgsmaal, dels et Spørgsmaal om forkortet Arbejdstid. Hvad det første Spørgsmaal angik, var Forholdet dette, at der i November Maaned mellem Arbejderne og de private Arbejdsgivere var indgaaet Overenskomst om en Betaling af 33 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Time, og Arbejderne paa Gas- og Elektricitetsværket, der for Tiden kun oppebar en Løn af 32 $\frac{1}{2}$ Øre i Timen, ønskede nu at opnaa samme Løn, som betaltes af de private Arbejdsgivere. Dette maatte efter Talerens Mening siges at være et meget beskedent og rimeligt Ønske, saameget mere som der endogsaa af en Del private Forretninger betaltes en Løn af 35 Øre pr. Time. Hvad angik Kravet om Indførelse af en 9 Timers Arbejdsdag, kunde han i og for sig ligesom den foregaaende Taler henholde sig til sine tidligere Udtalelser om dette Spørgsmaal. Man havde som omtalt i Vintermaanederne indført en Arbejdstid paa 9 Timer om Dagen, og det havde vist sig, at denne Foranstaltning ingen Udgift havde medført for Kommunen. Selv om en forkortet Arbejdstid gennemført ogsaa for det øvrige Aars Vedkommende vilde betyde en Udgift for Kommunen, forsaavidt angik Gasværkets Drift, vilde denne i hvert Tilfælde blive ganske ringe, og for Elektricitetsværkets Vedkommende vilde en forkortet Arbejdstid formentlig kunne indføres uden noget-somhelst Tab for Værket. Han skulde derfor tilraade, at man stillede sig imødekommende over for Andragerne, hvad begge de omtalte Punkter angik.

Thomson maatte fraraade, at man i dette Møde gik til Afstemning om de foreliggende Andragender. Kravet om en forkortet Arbejdstid var et almindeligt og gammelt Ønske, som Arbejderne næppe nogensinde vilde opgive. Naturligvis

kunde det rejste Krav ikke gennemføres uden Udgift for Arbejdsgiverne, men Sagen kunde sikkert ikke i Længden skydes til Side, og det var et Spørgsmaal, om man ikke burde tage den op til alvorlig Overvejelse i Fællesskab mellem alle de vedkommende Udvalg. Otte à ni Timers strængt Arbejde om Dagen var vel egentlig ogsaa nok. Iøvrigt kunde han oplyse, at der ogsaa til Vandværksudvalget var kommet et lignende Andragende som de handlede om, uden at Udvalget endnu havde kunnet tage Stilling til dette, og ogsaa af den Grund ønskede han, at man opsatte at træffe Afgørelse i den foreliggende Sag.

Schourup troede ikke, at man vandt det allermindste ved nu igen at underkaste det rejste Spørgsmaal en indgaaende Drøftelse. Otte à ni Timers strængt Arbejde kunde maaske være nok om Dagen, men for Andragernes Vedkommende var der ikke Tale om strængt Arbejde; de arbejdede som nævnt under gode Forhold. Naar det var fremdraget, at nogle private Arbejdsgivere gav en Løn af 35 Øre i Timen, maatte han gøre gældende, at det dog for Arbejderne maatte være bedre at have en fast Ansættelse med 3 Kr. 25 Øre om Dagen, end af og til at tjene en Dagløn af 3 Kr. 50 Øre og saa større eller mindre Dele af Aaret at være uden Arbejde.

Vestesen var i høj Grad forbavset over, at de omhandlede Krav allerede nu igen vare fremkomne. Det var tidligere vedtaget, at man for saantlige under Kommunen ansatte Arbejders Vedkommende skulde betale en Løn af 3 Kr. 25 Øre om Dagen, medens det ifjor blev overladt de enkelte Udvalg at indrømme visse Lempelser med Hensyn til Arbejdstiden, saavidt det kunde ske uden Udgift for Kommunen. Der var næppe efter den

indgaaende Drøftelse, Sagen blev undergivet ifjor, nogen Grund til at komme dybere ind paa den. Der var som omtalt givet de forskellige Udvalg Bemyndigelse til indenfor deres Omraade at træffe Bestemmelse om Omlægning og delvis Afkortning af Arbejdstiden, men Arbejderne burde ikke benytte de forskellige indførte Lempelser indenfor de enkelte Udvalgs Omraader til overfor Udvalgene stadig at stille ny Krav. Han skulde i denne Forbindelse paapege det heldige i, at Udvalgene meddelte hverandre Underretning om de specielle Forandringer, der blev foretagne Arbejderforholdene vedrørende indenfor hvert enkelt Omraade.

Laursen vilde for sit Vedkommende stemme mod, at en Akkord mellem de private Arbejdsgivere og Arbejderne af sig selv skulde være gældende for Forholdet mellem Kommunen og dens Arbejdere. Hvad Spørgsmaalet om Arbejdstiden angik, forekom det ham ikke, at der i den omtalte Vedtagelse af Byraadet var noget til Hinder for, at Udvalgene saa vidt muligt stillede mod Gennemførelsen af en 9 Timers Arbejdsdag.

Jacob Jensen var i og for sig ikke overrasket over, at der rejstes Modstand mod Arbejdernes Krav. Naturligvis vilde Arbejdsgiverne hellere have en Arbejdsstyrke, der var ledig, i Stedet for at se samtlige Arbejdere beskæftigede. Dette kunde vel næppe engang opnaas ved Gennemførelsen af en 8 Timers Arbejdsdag, men fik man Kravet herom ført igennem, vilde der dog blive Anvendelse for megen af den nu ledige Arbejdsstyrke. Naar Vestesen ikke havde Blikket mere aabent for Udviklingen, undrede det ham ganske vist noget mere. At Arbejderne, der vidste, hvad det betød at faa en Arbejdsdag paa 8 eller 9 Timer, benyttede enhver Lejlighed til at rejse Spørgsmaalet herom, turde være ret naturligt. Saa man

101

kun hen til, hvad der for Tiden foregik i det østlige Europa, vilde man se, at de nævnte Krav der førtes frem paa en ganske anden voldsom Maade. I det vestlige Europa var der Udsigt til, at Spørgsmaalet ved Arbejdernes Organisationers Hjælp kunde løses paa den bedste o: den lempe- ligste Maade, men skulde dette kunne ske, maatte der ogsaa fra Arbejdsgivernes Side gøres visse Indrømmelser, og derfor skulde han tilraade, at der i Tide blev givet efter for Arbejdernes retfær- dige Krav. — Det hele Spørgsmaal drejede sig ikke om store Summer; Gennemførelsen af en 9 Timers Arbejdsdag vilde for Gas- og Elektricitets- værket's Vedkommende i det hele medføre en aarlig Udgift af c. 3000 Kr. Hvad Lønspørgsmaalet angik, maatte han hævde, at den for Tiden ydede Betaling ikke var stor i Forhold til, hvad der betaltes af private Arbejdsgivere, men der vistes altip mere Karrighed, naar det galdt Forhøjelse af Arbejdernes Løn, end naar der var Tale om Forhøjelser for Embedsmænd, der allerede var godt lønnede. — Forsaavidt der virkelig maatte være Stemning for at tage Spørgsmaalet op til grundig Behandling af de forskellige Udvalg, havde han intet herimod, men i modsat Tilfælde fandt han ingen Grund til at udsætte Sagen, men skulde anbefale straks at lade afstemme om den.

Samuel sen vidste nok, at man i sin Tid havde fastsat Lønnen for Kommunens Arbejdere, men der stod ingen Steder skrevet, at den var bestemt for Tid og Evighed. Kommunen burde ikke altid komme bag efter de Private, og disse var som sagt indgaaet paa at betale højere Løn, end Kommunen for Tiden gav. Det forekom ham iøvrigt, at det var mindre korrekt, naar Arbejderne kom med et saa beskedent Ønske som

det omhandlede, over for dem at bruge de Arbejdsløses store Mængde som Argument mod at forhøje Lønnen for de fast ansatte Arbejderes Vedkommende.

Thomsen skulde til sin tidligere Udtalelse i Sagen føje den Bemærkning, at der, efter hvad Havneingeniøren havde meddelt ham, ogsaa indenfor Havneudvalget var Ønske om en Fællesbehandling af Arbejder-Spørgsmaalet. Man burde efter hans Mening derfor udsætte Sagen.

Vestesen havde saa megen Kendskab til Arbejderpartiets Program, at han vidste, at Kravet om en 8 Timers Arbejdsdag var optaget paa dette. Han tvivlede heller ikke om, at man gradvis rykkede frem mod Gennemførelsen af dette Krav, men han følte sig overbevist om, at Danmark ikke kunde gaa i Spidsen i saa Henseende, og han var berettiget til at forbavses over, at Arbejderne kunde tro, at dette Krav kunde gennemføres alene et enkelt Sted.

Schourup vilde efter de faldne Udtalelser henstille, at man henviste Lønspørgsmaalet til Behandling i de vedkommende Udvalg, men straks tog Stilling til Kravet om Indførelse af en 9 Timers Arbejdsdag.

Det i de ommeldte Andragender indeholdte Lønspørgsmaal gik til Behandling af de vedkommende Udvalg, medens det rejste Krav om almindelig Indførelse af en 9 Timers Arbejdsdag for Gas- og Elektricitetsværkets Vedkommende ikke kunde inødekommes.

17. (J. Nr. 334—1904.) Det fra Frk. M. Jespersen foreliggende Andragende om, at Kommunens Tilskud til en **Friplads ved Husmoderskolen** maa anvendes til Anskaffelse af Undervisningsmateriel, kunde ikke bevilges.

18. (J. Nr. 22¹⁰—1904.) Det foreliggende Udkast til **Købekontrakt** med Enkefru Constance Hansen om et Areal af 200 □ Alen i Forening med den af hende tidligere købte **Villaparcels** ved Dalgas-avenuen godkendtes.
19. (J. Nr. 337—1904.) Det fra **Købmand Søren Jensen Sørensen** indkomne Andragende om at maatte forene **Borgerskab** paa Handelsvirksomhed med Borgerskab paa Haandværksdrift kunde i Overensstemmelse med vedkommende Udvalgs Indstilling ikke anbefales.
20. (J. Nr. 336—1904.) Til Efterretning forelaa Meddelelse fra Haandværkerforeningen om de af den bestyrede **Legater**.
21. Til Efterretning forelaa ligeledes Beretning om **Slagtehuset** for Oktober Kvartal f. A.
22. Det vedtoges efter derom indkommen Opfordring at tegne Abonnement paa **Tidsskrift for Sundhedspleje**.
23. Fra Ligningsmyndighederne for **søndre Kreds** forelaa Andragende om Tilladelse til at benytte Byraadets største Udvalgsværelse.

I Overensstemmelse med vedkommende Udvalgs Indstilling kunde Andragendet ikke bevilges.

